

Брюксел, 28 ноември 2024 г.
(OR. en)

16343/24

LIMITE

JAI 1782

БЕЛЕЖКА ПО ТОЧКИ А

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Съвета
№ предх. док.:	15932/24, 16319/24
Относно:	Стратегически насоки за законодателното и оперативното планиране в рамките на пространството на свобода, сигурност и правосъдие - Одобряване

1. На 27 ноември 2024 г. Комитетът на постоянните представители постигна съгласие по проекта за стратегически насоки за законодателното и оперативното планиране в рамките на пространството на свобода, сигурност и правосъдие, изложен в приложението.
2. Съветът (Правосъдие и вътрешни работи, 12 декември 2024 г.) се приканва да одобри настоящите стратегически насоки.

**Проект за стратегически насоки
за законодателното и оперативното планиране в рамките на пространството на
свобода, сигурност и правосъдие**

Стратегическите насоки, предвидени в Договора, са важен инструмент за определяне на посоката на политиката на ЕС в пространството на свобода, сигурност и правосъдие.

Новата стратегическа програма предоставя насоки и приканва институциите на ЕС да приведат посочените приоритети в действие през следващия институционален цикъл, като зачитат институционалния баланс на правомощията, заложен в Договорите, и принципите на предоставената компетентност, на субсидиарност и на пропорционалност.

Съгласно член 2 от ДЕС Европейският съюз се основава на ценностите на зачитане на човешкото достойнство, на свободата, демокрацията, равенството, правовата държава, както и на зачитането на правата на човека, включително правата на лицата, които принадлежат към малцинства. Отстояването на зачитането на принципите на правовата държава, основните права, залегнали в Хартата на основните права, и демократичните ценности, и на спазването на практиката на Съда ще продължи да бъде основен принцип на функционирането на пространството на свобода, сигурност и правосъдие.

Европейският съюз представлява пространство на свобода, сигурност и правосъдие, в което се зачитат основните права и различните правни системи и традиции на държавите членки. Такова пространство предполага липсата на контрол на вътрешните граници, както и обща политика в областта на убежището, имиграцията и контрола на външните граници, която се основава на принципа на солидарност и справедливото разпределение на отговорностите между държавите членки, включително финансовите последици от него. То се стреми да гарантира високо равнище на сигурност чрез мерки за предотвратяване и борба с тежката и организираната престъпност, расизма и ксенофобията, както и с тероризма, радикализацията и насилническият екстремизъм, включително укрепване на трансграничното правоприлагане и съдебното сътрудничество, като същевременно не засяга изпълнението на отговорностите на държавите членки за поддържане на обществения ред и по-специално зачитането на тяхната отговорност за опазване на националната сигурност.

В този контекст работата в пространството на свобода, сигурност и правосъдие през следващите години ще се ръководи от следните стратегически насоки за законодателното и оперативното планиране:

1. През последния законодателен мандат беше направено много за разработването на политики, осигуряващи функционирането на пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Понастоящем усилията следва да се съсредоточат основно върху съгласуваното и ефективно прилагане на приетото законодателство и на вече създадените мерки на политиката, като всички заинтересовани страни си сътрудничат изцяло и се поддържа високо равнище на взаимно доверие. Същевременно ЕС ще запази далновидната си визия, за да може да се справи с продължаващите и бъдещите предизвикателства, осигурявайки готовност и адаптивност с оглед на настоящите и бъдещите реалности, а именно бързо променящите се обстоятелства от гледна точка на геополитиката, сигурността, миграцията, технологиите и икономиката.
2. Обезпечаването на изпълнението, бъдещите амбиции и по-големите задължения на държавите членки със средства от ЕС ще бъде от ключово значение. Както се посочва в стратегическата програма за периода 2024—2029 г. и без да се предопределят бъдещите преговори, следващата многогодишна финансова рамка на Съюза ще трябва да отразява тези приоритети, като гарантира, че бюджетът на ЕС е съобразен с бъдещето и европейските предизвикателства получават европейски ответни действия.
3. Трябва да бъде подчертано значението на свободното движение на хора, което е една от четирите свободи. Доброто функциониране на Шенгенското пространство е въпрос от общ интерес и всички действия, свързани с него, ще бъдат съсредоточени върху свободата и сигурността на нашите граждани. ЕС ще гарантира високо равнище на сигурност, по-специално чрез контрол на външните граници, но и чрез сътрудничество между органите на държавите членки, отговарящи за сигурността и миграцията. Трябва да се припомни значението на правилното функциониране на Шенгенското пространство в съответствие с преразгледания Кодекс на шенгенските граници. Повторното въвеждане на контрол на вътрешните граници продължава да бъде временна крайна мярка, която е необходима и пропорционална на установената заплаха, и дава на държавите членки възможност да опазват вътрешната си сигурност в съответствие с достиженията на правото от Шенген.

4. За да се осигури ефективното и ефикасно функциониране на пространството без контрол на вътрешните граници, както и неговото единство и съгласуваност като съществени елементи от пространството на свобода, сигурност и правосъдие, Съветът следва да продължи да укрепва управлението на Шенгенското пространство и разработването и прилагането на отнасящата се до него регулаторна уредба в тясно сътрудничество с другите институции и съответните агенции, като същевременно изцяло се вземат предвид протоколите в областта на правосъдието и вътрешните работи и ролята на Шенгенския съвет със специфичната позиция на асоциираните към Шенген държави в него. Освен това е необходимо акцентът да се постави върху по-стратегически дискусии, включително оперативни последващи действия във връзка с установените недостатъци.
5. Европейското интегрирано управление на границите е от първостепенно значение за осигуряването на пълноценно функциониращо Шенгенско пространство, наред с другото чрез ограничаване на незаконните преминавания на границите и неразрешените движения между държавите членки, противодействие и предотвратяване на злоупотребите. Държавите членки решават кой може да влезе в Европа, а не контрабандистите или враждебни външни фактори, и Съюзът трябва да мобилизира всички инструменти на свое разположение, за да подкрепи държавите членки в тяхната основна отговорност да защитават външните граници и гарантират сигурността. За тази цел управлението и допълнителното подобряване на една от най-модерните и ефективни системи за управление на външните граници в света са от решаващо значение. Необходимо е да бъде отбелязан напредък в разработването на общи минимални стандарти за наблюдение на границите.
6. Оперативната съвместимост насърчава взаимния обмен на информация и има също така съществен принос за предотвратяването, разкриването, разследването и наказателното преследване на тероризма и тежките престъпления. Европейският съюз продължава да бъде ангажиран с управлението и по-нататъшното подобряване на системите за управление на външните граници и децентрализираните системи за обмен на информация в областта на правоприлагането, които ще станат още по-силни с постепенното въвеждане в експлоатация на различните компоненти на една ИТ структура, която е напълно съвместима в оперативен план и съблюдава основните права, и по-специално защитата на личните данни.

7. Същевременно по-стратегическото използване на визовата политика на Съюза ще допринесе за устойчивостта на Шенгенското пространство, по-специално с оглед на предотвратяването на злоупотреби с визовия режим на ЕС и адекватното използване на влиянието на ЕС по отношение на трети държави. За тази цел следва да се разработи нова стратегия за визовата политика на ЕС и Комисията се приканва да работи по изготвянето ѝ в тясно сътрудничество с държавите членки.
8. Европейският съюз трябва да продължи да бъде ангажиран с разбиването на бизнес модела на трафикантите и мрежите за контрабанда, с предизвикателствата, свързани с тях, и с преодоляването на първопричините за незаконната миграция, за да не се допуска хората да предприемат опасни пътувания. За тази цел Европейският съюз ще продължи да проявява бдителност по отношение на всички миграционни маршрути както към Европейския съюз, така и от него, възприемайки превантивен подход. Той ще продължи да създава амбициозни и трайни всеобхватни партньорства с държавите на произход и транзитно преминаване по взаимноизгоден начин, включително партньорства в областта на границите и сигурността със съседни страни и държави в световен мащаб, които обхващат борбата с контрабандата на мигранти и законните пътища за миграция в съответствие с националните компетентности и взаимните нужди на трети държави и на държавите членки. Комисията се приканва да проведе консултации със Съвета и държавите членки по различни идеи за стратегическото оптимизиране, развиване и прилагане на такива партньорства.
9. Успоредно с това ще бъдат проучени нови начини за предотвратяване и противодействие на незаконната миграция в съответствие с международното право, като същевременно се осигурят устойчиви решения, без да се създават нови миграционни маршрути, нито допълнителен натиск. Като се използва основаният на маршрутите подход, е необходимо да се изготвят и изпълнят колективни действия съвместно с МОМ, ВКБООН и други заинтересовани страни, за да се засили реакцията на смесените движения и да се установят ефективни национални системи за убежище и миграция в рамките на подход, обхващащ целия маршрут. Комисията се насърчава да работи активно с държавите членки по тези въпроси с цел улесняване на изпълнението и предлагане на инициативи, ако е целесъобразно.

10. Застрашени от нови видове заплахи, като инструментализирането на мигранти, и враждебни фактори на външните граници на ЕС, държавите членки трябва да могат да предприемат ефективни мерки срещу подобни действия и да гарантират стабилността и сигурността на Съюза. За тази цел Съюзът ще намери съвместни решения за укрепване на правната рамка на ЕС за справяне с заплахите и предизвикателствата пред сигурността, които засягат убежището и управлението на границите. Европейският съюз е решен да противодейства на хибридните атаки от Русия и Беларус по външните си граници. На Русия и Беларус или на която и да е друга враждебна трета държава не може да се позволи да злоупотребяват с нашите ценности, включително правото на убежище, и да подкопават нашите демокрации.
11. С оглед на новата законодателна рамка в областта на убежището, миграцията и Шенген началото на законодателния цикъл 2024—2029 г. ще се характеризира също така с поставянето на акцент върху ефективното прилагане на приетото законодателство на ЕС — по-специално реформираната обща европейска система за убежище и преразгледаните достижения на правото от Шенген — и върху прилагането на действащото законодателство. Успоредно с това Европейският съюз и неговите държави членки трябва да гарантират ефективното връщане на лицата, които нямат право на престой. За тази цел ще бъде изготвен и възприет по-решителен и всеобхватен подход към връщанията, като спешно усъвършенстваме правната рамка и капацитета си и заедно с това използваме вътрешните и външните инструменти, с които разполагаме. Успешната политика за връщане е основен стълб на една всеобхватна и надеждна система на ЕС за убежище и миграция.
12. Всички нови мерки за справяне с предизвикателствата, свързани с миграцията, трябва да бъдат разработени и прилагани при пълно спазване на приложимото право на ЕС и Хартата на основните права, включително принципа на забрана за връщане, както и на международните правни задължения, и да зачитат отговорностите на държавите членки за поддържане на обществения ред и опазване на националната сигурност в съответствие с Договорите.

13. Една добре управлявана миграционна система е от съществено значение за ефективното предотвратяване на незаконната миграция. За тази цел следва да продължат усилията за осигуряването на безопасни и законни пътища за миграция, които са от ключово значение за законната и организираната миграция, при пълно зачитане на националните компетентности.
14. Европейският съюз продължава да бъде ангажиран с предоставянето на подкрепа за лицата, бягащи от агресивната война на Русия срещу Украйна към Европейския съюз, и е готов да гарантира необходимата правна сигурност, за да може да продължи да управлява ситуацията толкова дълго, колкото е необходимо. В това отношение, в дух на солидарност, ЕС ще вземе предвид нуждите от закрила, ситуацията във всички държави членки и техния капацитет.
15. Тежката и организираната престъпност, включително незаконният трафик на наркотици, подкопава функционирането на пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Тя представлява заплаха за безопасността на гражданите и подрива принципите на правовата държава. Инициативите на политиката следва да доведат до промяна в гледните точки, като усилията за борба с организираната престъпност трябва да се ръководят от законния интерес на жертвите и обществото за защита срещу престъпността. За да може борбата с тежката и организираната престъпност да бъде ефективна, е важно престъпните групи да бъдат лишени от своите ресурси, да се прекъснат незаконните финансови потоци и да се противодейства на престъпността в затворите. Трябва да направим обществото по-устойчиво на организираната престъпност чрез насърчаване на публично-частните партньорства, като например Европейския пристанищен алианс, за да станат логистичните центрове по-устойчиви. Освен това следва да насърчаваме административния подход, и по-специално да предотвратяваме проникването на престъпни организации в законната икономика, както и вербуването на малолетни и непълнолетни лица и лица в уязвимо положение от такива организации. Предоставянето на възможност на правоприлагащите органи да използват ИИ ефективно при зачитане на основните права, включително за анализирането на големи обеми от данни, би могло да бъде от полза за предотвратяването на престъпността и борбата с нея и следва да бъде допълнително проучено. Освен това от съществено значение е Европейската мултидисциплинарна платформа за борба с криминални заплахи (ЕМРАСТ) да продължи да бъде крайъгълният камък на оперативните действия на ЕС за борба с организираната престъпност и да получава ресурси. Стратегиите и инструментите за превенция на престъпността, като Европейската мрежа за превенция на престъпността (ЕМПП) и Европейската мрежа по въпросите на административния подход (ЕМАП), следва да бъдат неразделна част от усилията на ЕС в борбата с престъпността.

16. Следва да се обърне специално внимание на борбата с корупцията и насърчаването на почтеността както в частния, така и в публичния сектор, като част от цялостния подход на ЕС, който да обхваща действия, вариращи от превенция и анализ до репресии срещу корупцията, с акцент върху укрепването на прозрачността и почтеността на институциите на ЕС и държавите членки.
17. Европол и Евроюст ще продължат да играят ключова роля в борбата с трансграничната организирана престъпност, като предоставят подкрепа за функционирането на всички имащи отношение съдебни и правоприлагащи органи. Тъй като влиянието на престъпните организации и последиците от престъпните дейности далеч надхвърлят границите на ЕС, от съществено значение е да се подобрят още повече правоприлагането и съдебното сътрудничество с трети държави на равнището на ЕС и на държавите членки.
18. За да се смекчат потенциалните последици за вътрешната сигурност от непровокираната и неоправдана агресивна война на Русия срещу Украйна, структурираният диалог в областта на вътрешната сигурност между ЕС и Украйна се доказва като полезен и предприетите действия следва да продължат.
19. Борбата с престъпността онлайн и офлайн е в основата на опазването на вътрешната сигурност на ЕС и в резултат от нея бяха произнесени редица решения на Съда. В това отношение резултатите от работата на групата на високо равнище (ГВР) относно достъпа до данни за целите на ефективното правоприлагане и нейните препоръки следва да бъдат основата за политическата и практическата бъдеща насока на европейската визия за ефективен достъп до данни за целите на правоприлагането. За тази цел Комисията се приканва да изготви пътна карта за изпълнението на препоръките.

20. Европейският съюз ще възприеме по-строг подход към предотвратяването и борбата с тероризма, радикализацията, дезинформацията, насилническият екстремизъм и антидемократичните тенденции онлайн и офлайн и ще отстоява общите си ценности и европейския начин на живот. Ще продължим да се борим с финансирането на тероризма във всичките му форми и ще се стремим да ограничим достъпа до финансови ресурси и да засилим обмена на информация. В подкрепа на твърдия ни подход е време да разработим нова програма за борба с тероризма, обхващаща мащабен набор от политики и действия за преодоляването на нови и продължаващи предизвикателства и за укрепването на колективната сигурност и устойчивост на ЕС. Специално внимание следва да се обърне на жертвите на тероризма. Освен това Европейският съюз ще насърчава сътрудничеството между държавите членки, както и международното сътрудничество в тази област. Борбата с хибридните заплахи от външни сили, чуждестранното манипулиране на информация и вмешателство, дезинформацията, невярната информация и всички форми на омраза ще бъде от ключово значение.
21. Европейският съюз ще подпомага държавите членки в усилията им за борба с расизма и антисемитизма и за подкрепа на еврейския живот.
22. През последните години Европейският съюз е изправен пред все повече предизвикателства вследствие на междусекторни и трансгранични кризи, включително мащабни природни и причинени от човека бедствия, и на конфликти в близост до външните му граници. Много от тези предизвикателства бяха изострени и ще продължат да се изострят от изменението на климата и променящата се обстановка по отношение на сигурността в Европа и света. Поради това следва да се предприемат инициативи в областта на правосъдието и вътрешните работи, които да допринесат за укрепването на готовността и реакцията при кризи на равнището на ЕС в контекста на подход, обхващащ всички опасности и цялото общество, в съответствие с принципа на субсидиарност и при пълно зачитане на правомощията на държавите членки. Тези инициативи следва да се обединят в по-нататъшното укрепване на гражданската защита, за да се повиши безопасността на нашите граждани от причинени от човека и природни бедствия. За постигането на по-голяма устойчивост са необходими по-тясно сътрудничество, обмен на добри практики и осигуряване на ресурси както от ЕС, така и от държавите членки.

23. Институциите на ЕС и държавите членки носят обща отговорност за утвърждаването и съхраняването на принципите на правовата държава в рамките на правото на ЕС, които са от основно значение и предварително условие за ефективни усилия за справяне с предизвикателствата, пред които е изправен Съюзът, включително в пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Ето защо поемаме ангажимент за участие в съвместните усилия за отстояване на принципите на правовата държава в рамките на ЕС чрез всички налични инструменти в съответствие с Договорите.
24. В допълнение към редовния диалог на Съвета относно принципите на правовата държава в Съвета по общи въпроси и без да се засяга неговата хоризонтална роля и отговорности, министрите на правосъдието ще продължат да провеждат конкретни тематични обсъждания по свързани с правовата държава въпроси, които попадат в обхвата на техния експертен опит и са посочени в годишния доклад на Комисията относно върховенството на закона. Тези обсъждания ще допълват годишния диалог на Съвета относно принципите на правовата държава и ще спомогнат за обмена на най-добри практики и набелязването на въпроси, които заслужават внимание и изискват действия, по целесъобразност и в съответствие с Договорите, като целта е, наред с другото, да се гарантират достъп до правосъдие пред независими съдилища, правна сигурност и ориентиран към хората подход в правосъдните системи. Това от своя страна ще укрепи още повече взаимното доверие, стоящо в основата на разработването на политики в областта на правосъдието и вътрешните работи, които се базират на принципа на взаимно признаване.
25. Освен че съблюдаването на принципите на правовата държава трябва да се гарантира, от ключово значение е Хартата на основните права да се отстоява и да се гарантира зачитането ѝ във всички съответни направления на работата. Поради това политиките в областта на правосъдието следва да разработват и прилагат мерки за защита на основните права, включително правото на равенство и недискриминация, като вземат предвид експертния опит и работата на Агенцията за основните права.

26. Съдебното сътрудничество в целия ЕС е ключова цел в пространството на свобода, сигурност и правосъдие. Безпроблемното функциониране на пространството на правосъдие е от съществено значение, а взаимното признаване на присъдите и съдебните решения в целия ЕС, което се основава на взаимно доверие в националните системи, продължава да бъде крайъгълен камък в областта на съдебното сътрудничество, като в крайна сметка благоприятства защитата на основните права. Същевременно зачитането на различните правни системи и традиции на държавите членки е основен принцип, който се прилага за цялото законодателство в сферата на правосъдието.
27. За да подпомогне тези усилия и при пълно зачитане на компетентността на държавите членки по отношение на организацията на техните правосъдни системи, стратегията за електронно правосъдие за периода 2024—2028 г. следва да направлява текущата цифрова трансформация в сферата на правосъдието в целия Европейски съюз. Успоредно с това е необходимо да се обмисли използването на изкуствения интелект в правосъдието, като се вземе предвид Актът за изкуствения интелект.
28. Цифровизацията преобразява правосъдието и съдебното сътрудничество чрез интегриране на технологиите в правната система. Текущото развитие на цифровите технологии следва да бъде насочено към подобряване на достъпа до правосъдие, повишаване на ефективността и ефикасността на правосъдната система, подпомагане на работещите в областта на правосъдието в работата им и установяване на по-тясна връзка с гражданите, като в крайна сметка се предоставят подобрени правосъдни услуги за всички. В това отношение използването на ИИ в правосъдните системи има огромен потенциал да продължи да улеснява и подобрява достъпа до правосъдие за всички в целия ЕС. Инструментите на ИИ обаче трябва да се използват предпазливо, като се прилага подходът, основан на основните права и риска, и се гарантира, че ползвателите не са претоварени. Трябва да се гарантира, че ИИ се разработва и използва по приобщаващ и устойчив начин, който зачита неприкосновеността на личния живот и е ориентиран към човека. ИИ може да подпомогне вземането на решения от съдиите, но не следва да ги заменя: вземането на окончателното решение трябва да продължи да се извършва от човек.
29. В това отношение защитата на данните е от ключово значение за гарантирането на правата на физическите лица, включително като се подкрепят надзорните органи на равнището на ЕС и на национално равнище.

30. От съществено значение е институциите на ЕС да участват в структуриран и всеобхватен общ размисъл относно всички аспекти на наказателното и гражданското право на ЕС, включително относно укрепването на вътрешната последователност в тези области, и относно съгласуваността на тези аспекти с тясно свързаните инструменти. Усилията следва да се съсредоточат основно върху пълното прилагане на действащите достижения на правото на ЕС, а новите инициативи следва да се основават на обективни данни, които ясно показват добавената им стойност.
31. Дългогодишното и задълбочено сътрудничество в областта на гражданското право с всеобхватен набор от правни инструменти превръща ЕС в единствено по рода си общо правно пространство. Едно добре функциониращо правно пространство, включително стабилна и ефективна правна уредба и справедливи и надеждни производства, е основният актив на ЕС за защитата на правата на физическите лица и за осигуряването на конкурентоспособност. За улесняването на достъпа до правосъдие са необходими постоянни усилия, като се обръща специално внимание на най-уязвимите.
32. Насърчаването на икономическата конкурентоспособност, укрепването на съюза на капиталовите пазари и приносът за установяването на благоприятна за бизнеса среда, за да могат дружествата да извършват дейност в ЕС, са от решаващо значение за осигуряването на икономически растеж и просперитет. Съдебното сътрудничество по гражданскоправни въпроси е основна движеща сила в това отношение. За тази цел е необходимо, наред с другото, да се подобри правната сигурност, правната среда да бъде предвидима и да се осигури по-добър достъп до информация. Освен това следва да се даде приоритет на правилното и ефективно изпълнение и прилагане на действащото законодателство на Съюза, както и на извършването на задълбочена оценка на неговото прилагане и функциониране, като се вземат предвид и съображенията, свързани с конкурентоспособността. Всички нови законодателни инициативи трябва да се основават на обективни данни за ясната добавена стойност и практическите нужди на гражданите и предприятията, включително чрез намаляване на административната тежест за предприятията и опростяване на съответната правна уредба.

33. В областта на наказателното право на ЕС ответните действия на съдебната власт срещу организираната и особено тежка престъпност, включително борбата с корупцията, следва да се запазят като приоритет. Също така е необходимо да продължи да се обръща специално внимание на борбата с престъпленията от омраза и речта на омразата, на подкрепата и защитата на жертвите на престъпления, както и на по-нататъшната работа по съхраняването на данни. Специален акцент трябва да се постави върху повишаването на ефективността на инструментите за взаимно признаване, включително европейската заповед за разследване и тези относно актовете за обезпечаване и конфискация. За постигането на тези цели бъдещите инициативи, когато е уместно и необходимо, следва да се основават на резултатите от структурирания и всеобхватен размисъл, работата на групата на високо равнище относно достъпа до данни, кръговете от взаимни оценки и оценките на въздействието. В сътрудничество с другите институции на ЕС Съветът ще продължи текущия размисъл относно бъдещето на наказателното право на ЕС.
34. Организираната престъпност засяга веригата на наказателното правосъдие като цяло. За да се борят с престъпните мрежи и техните бизнес модели в целия ЕС и отвъд него, компетентните органи трябва също така да засилят сътрудничеството си, за да могат да предприемат подходящи последващи действия. Тъй като дейността на по-голямата част от престъпните мрежи, представляващи най-голяма заплаха, се простира отвъд границите на ЕС, съдебното сътрудничество с трети държави е от съществено значение за улесняване на наказателното преследване и изправяне пред съда на членовете на тези мрежи.
35. Държавите членки и Комисията ще продължат да бъдат ангажирани с Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела и Европейската съдебна мрежа по наказателноправни въпроси, както и с други мрежи в тази област, насочени към задълбочаване на съдебното сътрудничество, и допълнително ще анализират начини за оптималното им използване.
36. В условията на постоянно променящата се политическа обстановка по света последователното външно измерение на пространството на свобода, сигурност и правосъдие е от ключово значение. За тази цел ЕС следва да продължи усилията си за задълбочаване на съдебното сътрудничество с трети държави както по гражданскоправни, така и по наказателноправни въпроси.

37. Непровокираната и неоправдана агресивна война на Русия срещу Украйна открои необходимостта от ефективни правни и оперативни действия за борба с безнаказаността по отношение на престъплението агресия и други най-тежки престъпления съгласно международното право. Ето защо ЕС ще продължи да изпълнява ангажимента си да подкрепя координацията и сътрудничеството между всички компетентни органи на международно и национално равнище с оглед на търсенето на пълна отговорност от лицата, отговорни за най-тежките международни престъпления, чрез успешното разследване и наказателно преследване на тези престъпления.
38. Агенциите на ЕС в областта на правосъдието и вътрешните работи играят основна роля за постигането на целите, определени в стратегическите насоки. За насърчаване на подкрепата, която тези агенции предоставят на държавите членки, е необходимо те да бъдат напълно оперативни и ефективни, за да изпълняват задачите си, като допълват, но не заместват дейностите — включително във външното измерение — и прерогативите на органите на държавите членки. Всяко бъдещо преразглеждане на техните мандати следва да бъде изцяло съобразено с помощната роля, възложена на агенциите, и с установените нужди на място и да анализира осъществимостта на потенциални нови задачи. Европейската прокуратура, като независим орган на Европейския съюз, е необходимо също така да функционира пълноценно и ефективно, за да защитава финансовите интереси на Европейския съюз, в съответствие с Договорите. Следва да се положат усилия, за да се насърчи по-тясното сътрудничество между агенциите, органите и държавите членки и да се гарантира, че техният експертен опит се взема предвид още на ранните етапи от изготвянето на политиките.

39. Стабилните институционални методи на работа ще бъдат от първостепенно значение за осигуряването на ефективност на законодателния процес и за укрепването на стратегическите насоки за законодателно и оперативно планиране в пространството на свобода, сигурност и правосъдие през следващите години. За тази цел и при пълно зачитане на прерогативите на институциите на ЕС:

- Институциите на ЕС се приканват да обърнат специално внимание на съгласуваността и последователността на бъдещите инициативи в областта на правосъдието и вътрешните работи на всички етапи от законодателния процес.
- От основно значение е законодателните инициативи, които не са свързани с правосъдието и вътрешните работи, но оказват значително въздействие върху вътрешната сигурност, използвайки концепции или засягайки инструменти, отнасящи се основно до сътрудничеството в сферата на правосъдието и вътрешните работи, да бъдат предмет на засилена координация още в подготвителната фаза.
- От съществено значение е всички нови законодателни предложения и инициативи в областта на правосъдието и вътрешните работи да се основават на обективни данни и да се подкрепят от съдържателни оценки на въздействието, които показват тяхната добавена стойност и отчитат субсидиарността, пропорционалността и въздействието върху различните правни системи и традиции на държавите членки, както и финансовите последици на национално равнище. Принципът, че националната сигурност се запазва изключителна отговорност на всяка държава членка, трябва да бъде изрично взет предвид. Нужни са допълнителни действия, за да се гарантира, че въздействието върху вътрешната сигурност, по-специално върху правоприлагащите и съдебните органи, и върху основните права на гражданите и уязвимите лица се оценява задълбочено, и ще трябва трайни усилия, за да се гарантира, че сигурността и зачитането на основните права са надлежно залегнали в различните политики на ЕС, като по този начин се гарантира, че тези цели се насърчават цялостно като неразделна част от всички инициативи на политиката в пространството на свобода, сигурност и правосъдие.

- За да се гарантира, че законодателните предложения зачитат системата за разпределяне на правомощията, предвидена в Договорите, и следователно че особеностите на областта на правосъдието и вътрешните работи се вземат изцяло предвид в законодателния процес, всички институции следва да гарантират, че се прилагат подходящите правни основания.
- Ще бъде наложително съгласуваността и последователността на различните области на политиката в рамките на правосъдието и вътрешните работи да бъдат съхранени и укрепени, като същевременно се запазят функционирането на пространството на свобода, сигурност и правосъдие и неговото единство и съгласуваността на достиженията на правото от Шенген, когато е уместно, в тясно сътрудничество с асоциираните към Шенген държави.

*

Институциите на ЕС и държавите членки се приканват да предприемат целесъобразни законодателни и оперативни последващи действия във връзка с тези насоки.
